

27 Januari 1945.

Toelichting op ons program.

1. **Arbeid.** Voor de oorlog was de grote nationale (en internationale) ramp de werkeloosheid. Het verschijnsel is eigen aan het kapitalisme. Zolang de productie gaande gehouden wordt om de winst en er gearbeid wordt voor loon, komen er altijd periodes van stagnatie. Overvloed van producten, prijzen dalen, lonen dalen om de productieprijzen te verlagen en concurrentie mogelijk te maken. Dalende lonen, verminderde consumptie en weer groter overschot van productie! En zo verder bergafwaarts.

Voor de oorlog trachtte de regering deze val te stuiten door allerlei maatregelen, die meer de gevolgen van de ramp opvingen, dan de oorzaken ervan wegnamen. Er was werkeloze steun, op tweërlei motief. Ten eerste als eis van Gerechtigheid. De werkeloze arbeiders konden toch niet helpen, dat aan de leiders der maatschappij de leiding ontglipte. Daarvoor mochten de uitgestoten arbeiders niet met hongerdood gestraft worden. Ten tweede bleven de werkelozen door de steun nog consumeren, waardoor de productie nog wat in gang gehouden kon worden. Ons productie-apparaat kan echter onvoldoende draaien, als er zo'n groot gedeelte der maatschappij aan onderconsumptie lijdt. De crisis bleef aanhouden. Er was werkverschaffing, moreel van groot belang. Doch het aanleggen van fietspaden en grondverbeteringen hoe belangrijk ook, grijpt niet diep genoeg in het productie-systeem in, om het zinkende schip drijvende te houden en varende te maken.

De moderne arbeidersbeweging publiceerde haar Plan van de Arbeid, waarin vele maatregelen werden opgenoemd, die niet de gevolgen van de werkeloosheid enigszins verhielpen, doch de oorzaken konden beïnvloeden. Men weet het lot van dit economisch plan. Buiten de moderne arbeiderswereld is het plan niet bestudeerd, doch doodgezwegen of hoogstens kleingeestig becritiseerd en weggehoond. Doch ten lange leste kwam de regering met

eigen voorstellen, die niet anders konden zijn dan „Planmaatregelen”. Toen kwam de oorlog. Wat heeft deze ons geleerd? De enorme productie van oorlogsmateriaal eist wel een geleide productie. Deze productie geschiedt zeker niet om de winst, maar om de behoefte. Nu is er wel doelbewuste organisatie; van anarchie in de productie is geen sprake meer. Arbeid, grondstoffen, hulpindustrieën, vervoer, alles grijpt prachtig in elkaar. Er is inderdaad een geleide economie, een planmatige productie, niet om de winst, doch voor de vernietiging. Wij keuren dit niet af; de vijand moet vernietigd worden. Maar de les die wij geleerd hebben is, dat geleide economie de productie, dus de welvaart kan verhogen.

Als eerste eis stelt de vakbeweging nu: Werk voor iedere valide arbeider. Geen werkeloosheid! Geen steun, en andere hulpmiddeltjes. Werk! Er is in de nieuwe wereld genoeg te doen: Opbouw, herstel, aanmaak van gereedschap, bruggen, wegen, huizen, textiel... van alles moet gemaakt worden. Elkeen kan en moet opgenomen worden in het productie apparaat. Als het bedrijfsleven een ogenblik niet alle krachten kan opnemen, dan behoort er een wachtgeldregeling te zijn, Doch het beginsel blijft: Werk voor elkeen.

De hoofdzaak. Zijt gij het met ons program eens?

Niet voor 100 pct? Voor 80, voor 75 pct? Welnu, dan kunnen we praten over wijzigingen en aanvullingen. Maar bedenk steeds: Belangrijker dan de onderlinge discussie over deze 25 pct., die gewijzigd moet worden, is in deze tijd de eensgezindheid, die de hoofdzaken hartelijk aanvaardt. Uw stem moet gehoord worden; niet alleen binnen uw organisatie. Neen, uw stem moet gehoord worden in de ministeries, in de regeringsbureaux, in de directiekamers der ondernemingen, in de privé-kantoren van de directeuren der grote industrieën. Uw stem moet gehoord worden door de eigenaars en door de gebruikers van de grond. Dit is alleen mogelijk, als er een eensgezind geluid uit een machtige organisatie opklinkt. Dan wordt het mogelijk dat de regering en haar ambtenaren en de leiders van handel, industrie, land- en tuinbouw met de vakbeweging eensgezind een nieuw Nederland opbouwen, waarin een snel terugkerende welvaart voor ieder zijn vruchten afwerpt. De angst voor de bestaanszekerheid zal dan plaatsmaken voor een vrome levensblijheid.

Loc
vast
194
als
voor
gest
eerd
ken
de
in p

Op
bele

Ov
R.K
ged
ond
org
tuss
Dit
ning
of v

Val
wed
als
sam
heel

Dic
Wa
Ond
is ge
of v
Het

UIT BEVRIJD GEBIED.

Loonregeling. Het loon in het bevrijde gebied is voor alle vakken vastgesteld op een peil, dat 25 pct. hoger ligt, dan dat van Mei 1940. Het belang van deze maatregel kunnen wij pas beoordelen, als we het prijspeil van de eerste levensbehoeften weten. De voorraden zijn echter nog niet zo groot, dat vrije handel is toegestaan. Of het verhoogde loon voldoende is om de gedistribueerde goederen te kunnen kopen is bij ons vanzelfsprekend onbekend. Van belang is echter de maatregel, omdat hieruit blijkt dat de regering ordenend optreedt. Dit vraagt ook de vakbeweging in punt 10 van het in het eerste nummer gepubliceerde program.

Op geen terrein hebben wij onze bevrijding met intenser vreugde beleefd dan op dat van het woord.

Mw. Dr. Hilda Verwey-Jonker. Eindhoven.

Overleg. Nu het loon is vastgesteld hebben het N.V.V., de R.K.W.V. en het C.V.V. gezamenlijk bij de regering erop aangedrongen ook de ambtenaren en werklieden in overheidsbedrijven onder deze regeling te laten vallen. Verder hebben deze drie organisaties het invoeren bepleit van een orgaan voor overleg tussen ambtenaren en werklieden in overheidsdienst en de regering. Dit is vooral nodig omdat de gevluchte vijand een stel verordeningen heeft achtergelaten, waarvan niet weet welke geldig blijven of welke door nieuwe maatregelen ze vervangen zijn.

Vakbeweging. Zoals uit bovenstaand berichtje blijkt, zijn er weder drie vakcentralen opgericht. Of dit precies dezelfde zijn, als voor de oorlog en in welken vorm deze organisaties zullen samenwerken, zal wel duidelijk worden, als de vakbeweging voor heel Nederland in het volle daglicht haar zaken kan bespreken.

Dictatuur en Democratie.

Wat is het verschil?

Onder dictatuur is alles verboden, waar geen speciaal verlof voor is gegeven. Bij de democratie is alles geoorloofd, wat niet bij wet of verordening verboden is. Wat kiest jij?

Het volk dat verliest houdt op te bestaan.

Hitler op 27 Nov. '43.

De geest is onoverwinnelijk.

De duidelijke bedoeling van Duitsland tijdens de bezetting van Nederland is Nederland te verduitsen. Men sprak al van de Westmark. Daarvoor werd ons een Regeringscommissaris gestuurd, die het burgerlijk bestuur geheel in handen nam. Dit is bij een zuiver militaire bezetting geheel overbodig. De N.S.B.ers waren bij deze verduitsing de gewillige en goedbetaalde handlangers van Hitler. In de haast werden burgemeesterscursussen opgericht, om tenminste enigszins bruikbare instrumenten voor dit werk te krijgen. Daarom moest het N.V.V. verdwijnen en werd het N.A.F. opgericht. Gemeenteraden werden afgeschaft; jeugdverenigingen opgeheven; Radio en Pers gedwongen over nieuwe orde te schrijven; een duitse krant voor die Nederlanden werd uitgegeven; het Duits Theater gaf hier opvoeringen. Vele propaganda-platen verschenen op de muren, de een al zoutelozter dan de andere. Het resultaat? Een smadelijke nederlaag. Voordat het onoverwinnelijke Duitse leger teruggejaagd is, ziet iedereen duidelijk, dat de geestelijke strijd gewonnen is. Het Nederlandse volk heeft nee gezegd en niemand kon de gewetens dwingen. Enkele kleinmoedigen weifelden in het begin; later lieten anderen zich omkopen met goed betaalde arbeid, met een baantje of nu met wat levensmiddelen. Maar als geheel genomen mogen we zeggen: het vastberaden verzet heeft tot de overwinning geleid. Nederland zal herrijzen als een democratisch land.

En dan zullen we ons niet hebben te schamen over de bezettingsjaren, omdat we trouw gebleven zijn aan de geest van ons eigen volk.

Januari-kroniek.

- 7 Jan. 1940. Twintig officieren van de Duitse generale staf vertrekken naar Rusland om het Rode leger te reorganiseren.
- 10 Jan. 1941. Uitbreiding van de handelsbetrekkingen tussen Duitsland en Rusland.
- 11 Jan. 1942. Goebbels beëindigt een groots opgezette bedelpartij voor warme kleren voor de frontsoldaten in Rusland.
- 31 Jan. '43. De Russen nemen generaal Paulus met de rest van zijn leger in Stalingrad gevangen.
- 23 Jan. 1945. De Russen zijn tot diep in Silezië en O. Pruisen.